

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . . 40 L — b.
 4 gyed évre 20 L — b.
 Egy hóra . . . 7 L — b.
 Nyiltér sora 6 L — b.
 Gird. petitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
 hetenként kétszer:
 csütörtökön és
 vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felélős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
 Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

A mai világ tükre.

(E.) A férfinek a becsület és jellem volt legszebb ékessége minden időben. Így tudták, úgy is tanították, hosszú évszázadon keresztül, hogy az adott szó szent és nem volt helye korrekt férfiak társaságában annak, aki adott szavát megszegi.

A besugót, a spiclit, a denunciáns közmegegyezés kísérte, nem állott vele szóba senki, kézfogását elutasították s éreznie kellett a becsületes emberek megegyezését.

Egy idő óta, sajnos már van 8—10 éve, a modern új szellem térhódításával, nagyon megváltozott ez a felfogás. Van egy töredéke ezeknek a „modern” elveket valló embereknek, akik előtt az adott szó semmi s hihetetlen csőkéységeért vállalják a denunciáns setét szerepét s nem törődve családok nyugalmaival, azokkal a súlyos következményekkel, amelyekkel egy ilyen hazug besugás járhat azokra, akik ellen irányul, folytatják ezt a gyalázatos szerepet.

Egy pár éve hihetetlenül divatba jöttek a névtelen vagy hamis névvel ellátott feljelentések. Az ember azt sem tudja honnan fúj a szél, mitől óvakodjék, egyszer csak arra ébred, hogy nyomoz utána a rendőrség, financia vagy valamelyik más hatóság s hurcolják ártatlanul. Ha pedig az okot keresik, előlukkan egy névtelen vagy egy hamis feljelentés.

Elér ezeknek a besugóknak a keze odáig, hogy nyilvántartják kinek hány szobás lakása van, miből él ő maga vagy a felesége.

A besugások, az alaptalan vádaskodásoknak a történetében is szinte páratlanul áll és a nyilvánosság ítélőszéke elé kívánczik egy eset, amelyet most közöltek velünk.

Egyik közeli községben befejezte munkáját az agrár-bizottság. A községben két közép birtokos van, mindkettő ősi magyar. A földosztás úgy történt meg, hogy azzal a lakossággal is, a két birtokos is és az agrár bizottság is meg volt elégedve. Azt az eljárást tehát végérvényesen lehetett tekinteni.

Még sem lett az. Az egyik birtokos elment a felebbezési fórumhoz s szépen kaligafirozott, elrománosított név aláírással, valótlán adatokkal tarkított felebbezést adott be birtokos társai ellen, aki neki jó tevője, barátja volt s kéri annak birtoka felosztását.

Ennél szédületesebb elvetemültséggel alig találkozunk. Ma, amikor minden magyar embernek arra kell törekednie, hogy segítségére legyen magyar testvérének, hogy megmenthesse azt, ami törvényes úton megmenthető, előáll egy irigykedő ember s vállalkozik fajtestvére tönkretételére.

Az ilyen emberek ellen csak egy védekezés van. Ki kell rugni a becsületes emberek társaságából. Érezze mindenki megegyezését. Nyugodtan állítjuk, a becsületes lelkű románok körében sem veszik szívesen az ilyen működést, mert jól tudják, hogy nem sok van mit várni az olyan jellemről, aki saját vérért eladja.

Judás bélyege kétezer év múltán is emlékeztet. Ezek is Judások s az örök szegény bélyegét kell a homlokukra sütni.

A külpolitikai horizont.

Az orosz flotta a Dardanellák előtt. — A szerbek is készülődnek. — Csicserin visszahívták Berlinből. — Az antant memorandumának szövege. — A szovjet harcora készen. Az új görög király. London izgalmas napjai.

A török-angol konfliktusból egyre erőteljesebben bontakozik ki Oroszország szerepe. Az orosz hajóraj blokádnál alá helyezte a tengerszorosokat és nem lehetetlen, hogy ez a beavatkozás fog lökést adni a háború kirobbanásának. Nem lehetetlen, hogy az első súlyos csatát az angol és az orosz hajóhad vívján meg egymással. Tény, hogy egy angol torpedóúzó már is aknára futott és elsüllyedt.

Londonban óriási izgalmat váltott ki a legújabb konstantinápolyi jelentés. E szerint Oroszország és Törökország között megegyezés jött létre az együttes védekezésre vonatkozólag.

Az oroszok közvetlen összeköttetést akarnak létesíteni Kemal pasa seregei és a déli orosz hadsereg között.

Az orosz flotta kifutott Krimből és blokározza a tengerszorosok keleti kijáratát. Az orosz hadihajók jó állapotban vannak, de állítólag kevés a municiójuk.

A „Daily Telegraph” jelentése szerint két orosz divízió Batumba érkezett.

E hadosztályok, hír szerint, csak elővédjé képezik egy nagyobb orosz hadseregnek, amelyet a moszkvai kormány a török seregek megerősítésére küldött. A látszat szerint Oroszországnak igen fontos a keleti kérdés tisztázása és nem fog visszariadni semmiféle áldozattól, hogy a szövetségesek hatalmát megerősítse.

Belgrád, szept. 26. Jugoszlávia délkeleti határán erős jugoszláv csapatok vannak készenlétben, hogy szükség esetén azonnal induljanak Bulgária ellen, vagy a szövetségesek támogatására Konstantinápoly alá.

Berlin, szept. 26. A szovjet kormány elrendelte a Berlinben tartózkodó Csicserin azonnali visszahívását. A külügyi népbiztos gyors visszarendelése politikai körökben élénk feltűnést keltett.

Amint múlt számunkban megírtuk, a párisi konferencia memorandumot küldött az angolai kormánynak, melyben megszabja a megegyezés feltételeit. A hivatalos jelentések szerint a memorandumban a három nagy hatalom kormánya arra kéri az angolai nemzetgyűlést, hogy nyilatkozzék, hajlandó-e tejjhatalmu megbízottat küldeni az Anglia, Francia, Olasz és Görögország, Japán, Románia és Jugoszlávia részvételével Velencében vagy más helyen tartandó konferenciára, amely azonnal összeül, mielőtt a szükséges előkészületeket befejezték.

— A szövetségesek — mondja a memorandum — helyeslésüknek adnak kifejezést, hogy Törökország Thráciát a Maricáig Drinápolyig együtt vissza akarja szerezni s ha a törökök nem szállják meg a semleges zónát, a szövetségesek támogatják kívánságaik elérésében.

— Ezenkívül a szövetségesek bizonyos további területek kiűrését is tervezik, a tengerszorosok szabadságát pedig a Népszövetség védelme alá akarják helyezni a törökországi kisebbségek jogaival együtt, valamint szívesen támogatják Törökországnak a Népszövetségbe való felvételét is.

Kemal pasa kész belemenni a tárgyalásokba, azonban az előnyömlést nem szünteti be, ami pedig további háborus veszedelem.

London, szept. 28. A szovjet kormány nagy csapatokat vont össze. Felkészül az angol-

török háborúra. A Volga mellől, Középázsiaiból és Ukrajnából nagyszámu sereg indult el a Kaukázus felé.

Konstantin görög király az események kényszerítő hatása alatt lemondott a trónról. Helyét a fia, II. György foglalta el.

London, szept. 28. Londonban a közvélemény egészen az elkövetkezendő súlyos órák hatása alatt áll. Az utcán, színházakban, klubokban mindenütt izgatott a hangulat. Canterbury érsek felhívásban fordult a közönséghez, hogy a legközelebbi vasárnapon valamennyien imádkozzanak a békéért. A felhívás végszava: „a brit birodalom súlyos napok előtt áll, a nagy Isten megsegítse.”

A közvélemény izgatott hangulata megkövetelte, hogy a kormány nyilatkozzék. A parlament szünete miatt Lloyd George újságírók előtt fejtette ki, hogy Anglia a szorosok semlegességének védelmében a legvégsőkre el van szánva. Hogy a kormány csapatokat indított utnak és fog még utnak indítani, annak legtöbb oka, hogy a háborúnak Európára áttérjedését mindenáron meg kell akadályozni.

Mi is van a fahordással?

A polgármester nyilatkozata.

„Fahordás közmunkával” című múlt vasárnapi cikkünk óta az alábbi felvilágosítást nyertek a polgármestertől f. hó 29-én az igaztalanul jogos polgárok, mikor egy részüket magához hívatta:

— A ma érvényes utfenntartási rendeletek szerint minden igás közmunkára kötelezett polgár köteles volna bizonyos mennyiségű kavicsot az államépítészeti hivatal által kijelölt kavicsbányából — Kézdivásárhely a szárazpatakból — megvenni, felapróztatni és beszállítani.

— Mert ez igen sok utánjárást igényelne az egyesek részéről, a polgármester gondoskodik a kavics megszerzéséről és befuvározásáról az igaztalanul jogos és közmunkára kötelezett polgárok helyett, akik viszont ennek fejében közmunka helyett vagy beszállítanak igaerejükhöz mért mennyiségű tűzifát a város és iskolák ellátására a város tulajdonát képező Katrova nevű erdőből, a kocsma melletti rakodó helyről, vagy befizetnek a város pénztárába 250 leut minden pár igasállatjuk után, melylyel közmunka teljesítésre kötelezték. Ha egyiket sem teszik, úgy kavicsot kell szerezzenek és szállítsanak.

Nem beszélünk arról, hogy évek óta szedik az utadót s az állam és megye kellene, hogy ennek terhére gondoskodjék kavicsról, melylyel az uttestek karbantartók legyenek. Arról sem lehet tenni, hogy az utadó címén beszedett pénz nem elég az utfenntartási azon költségekre, mely az iga közmunkán felüli kiadásokat fedezze.

Azonban arra kérjük ez uton ismételtén a polgármestert, hogy a város közönségének kellő időben való felvilágosításáról s rendelkezéseinek félre nem magyarázható értelméről megfelelő nyilvánosság mellett jövőre gondoskodjék, mert képviselőtestület nem lévén, a polgárokról nélkülöz rendelkezni lehet kényszerű állapot, de ez jóra és megértésre nem, hanem csak meggyanúsításra és félreértések előidőzésére vezet.

Magyar aranykönyv.

— E rovatban azok neveit fogjuk beiktatni megörökítésül, kik megértve az idők szavát és nemes áldozatkészüggükkel hozzájárulnak a felekezeti magyar iskolák fenntartásához. Egyben felkérjük a falvak ref. és kath. iskoláinak vezetőit, hogy minden egyes adományról, legyen ez az adakozás természetbeni vagy pénzösszeg, szíveskedjenek szerkesztőségünket értesíteni, hogy e rovatban ott álljon az adakozók nevei, mint a magyar fajszeretet nementója, a magyar áldozatkésztség örök dokumentuma. —

A felekezeti iskolák fenntartásához adományaikkal hozzájárultak:

Felsőcsernátonban az ottani ref. elemi iskolának Fülöp Péter ny. tanító 2000 leut adott kedves halottjai emlékére. Ugyancsak az ottani iskola fenntartásához Szőcs Bálint kézdivásárhelyi szeszgyáros 1000 leu adományával járult hozzá.

Ime az életosztón, mely nemcsak szavakban, hanem cselekedetekben is megnyilvánul. „Élni, élni akarunk nyelvünkért, fajunkért.”

Legyen áldott a nevük s áldozatkészüggük örök példaadás az eljövendő okulására.

IRODALOM.

Merész Károly drámai-erejű és nagyhatású egyfelvonásosa a: Szamadó életék vezeti be a legfrissebb „Pásztortűz”-et. Kiss Ernő a száz éves Auróráról írt. Mannsberg Arvéd az Angyalok Kara címen egy reudkívül színes leírást, Balázs Ferenc moly meséket, Huzella Ödön, Olosz Lajos, Dékaniné Máthé Mariska és Mihály László finoman megszökött verseket adnak. A Megjegyzések rovatában Szabó Mária Jevn Sarment Árnhalászáról, Illyés János Jenő a budapesti irodalmi és művészeti szenzációkról, Walter Gyula Huzella Ödön új verskötetéről és a kolozsvári színház bemutatóiról (Heijelmanns Mari-járól és Mirbeau Pénztárcájáról) írt. Rajtuk kívül még Ats Loránd és Vass Tekla írtak e számban. Kérjen mutatószámot! Kiadóhivatal Str. Regina Maria 35. Cluj-Kolozsvár.

HIREK

Szombat, szept. 30.

— Apáthy István.

A magyar tudományos életnek gyásza van. Amint Budapestről jelentik, Apáthy István, a szegedi Ferenc József tudományegyetem európai hírű professzora szept. 27-én d. u. 4 órakor 59 éves korában vízkórban meghalt. Az utóbbi évek politikai történetéből Apáthy neve ismeretes Erdély magyarsága előtt is. Mint erdélyi főkörmánybiztos, a forradalom idején nagy feladatot rótt rá a nemzetek intézője, később emiatt az új aera alatt meghurcoltatásban, bebörtönözésben is volt része. Halála nagy veszteség úgy a magyar tudományra, mint nemzetére.

— **Kinevezések a városnál.** A városi tanácshoz Horváth Lajost I. oszt. tanácsossá, dr. Török Zoltánt II. oszt. tanácsossá, Fenechiu Jánost városi ügyésszé, Torday Dénest főszámvévővé, Tréger Rezsőt jegyzővé, Szücs L. Ferencet városi állatorvossá, Szalay Sándort ellenőrré, Tóth Dánielt katasztervezetővé, Kirizs Sándort adótisztá, Barcsa Sándort végrehajtóvá, Turócy Dánielt írnokká nevezték ki.

— **Hangverseny.** Amint értesülünk, Zeti Béla, a főgimnázium új zenetanára, október 8-án este hangversenyt tart a főgimnázium tornatermében. Zeti különösen mint hegedűjátékos ért el sikereket a magyar fővárosban, ahol szerezte a diplomáját.

— **Halálozások.** Özv. Kádár Simonné szül. Kádár Kata in 76 éves korában Nyujtódon. — Özv. id. Bögözi Sándorné szül. Farkas Róza életének 78 ik évében Osdolán elhunytak.

— **Elhalasztották az október elsejei bevonulást.** A hadügyminiszter rendeletet tett közzé, mely szerint az október 1-jei bevonulásokat november 1-re halasztották. A miniszter intézkedett, hogy az elhalasztást az összes hatóságok azonnal tudomására hozzák a rekrutáknak.

— **Ivánfi Jenő meghalt.** A magyar színészet egyik legnagyobb drámai művésze, Ivánfi Jenő, 69 éves korában, Budapestben meghalt. Az utolsó évlizedben ő a Shakespeare tragédiák legnagyobb, leghivőbb előadója. Kolozsvárról került a Nemzeti Színházhoz, ahol rendező lett. Irodalmi működést is fejtett ki, sok tanulmányt, tárcát, novellát írt. Szülővárosa Szeghalom díszpolgárává választotta. A Nemzeti Színházban ravatalozták fel, ahonnan csütörtökön délután temették.

— **Levágta a rediküljét.** Tegnap este egy román uriaszony szállott le állomásunkon a vonatról, miközben rediküljét a karjáról valaki levágta és mintegy 2000 leu pénzét ellopta. „Jeszus, Jesszus” — jajgatott az asszony, azonban a pénze nem került meg.

— **A kolozsvári állami magyar elemi iskolákba bevezették a román nyelvet.** A kolozsvári állami iskolák mellett a tanfelügyelőség már az uralom átvételekor párhuzamos magyar osztályokat állított fel, amelyekben kizárólag magyar nyelven folyt az oktatás. A most meginduló tanévben a tanfelügyelőség újítást vezetett be, amennyiben a harmadik osztálytól kezdve a tanítás tervébe beillesztette a román nyelv gyakorlati elsajátítását is. Így lesz a többi állami magyar nyelvű iskolákban is.

— **A faarak maximálása.** A kormány a fadrágulás ellen az áraknak országszerte való maximálását határozta el, mégpedig akként, hogy ez a maximálás még a téli üzleti forgalom megkezdése előtt megtörténjék. Azonkívül azt is elhatározta, hogy a tisztviselők, hatóságok és közüzemek részére Erdélyben 3000 waggon fát rekvirálással vesz igénybe.

— **Egybillik az állampolgárság megszerzése körüli eljárást.** A kolozsvári központi repatriáló hivatalfőnökehez belügyminiszteriumtőlrendelet érkezett, amely részletesen szabályozza az állampolgárságkérvények sorsát. A belügyminiszterium a benyújtott kérvényeket visszaküldte a repatriáló hivatalnak azzal, hogy úgy ezek, mint a későbbi benyújtott kérvények függőben tartatnak néhány hétig. Akkorra úgy a megyékben, mint a nagyobb városokban megalakulnak a belügyminiszteri bizottságok, melyek az állampolgársági ügyeket átvesszik és azok felett a kisebbségekre vonatkozó párisi egyezmény értelmében dönteni fognak.

— **Ahol a részeg embereket kipellengérezik.** A gráci községtanács elrendelte a rendőrségnek, hogy minden héten falragaszokon tegye közzé azoknak a polgároknak a nevét, a kiket botrányt okozó részegség miatt kellett előállítani. Az első megbélyegző névsor meg is jelent a hirdető oszlopokon, aminek bizonyára meg is lesz a kívánt hatása. A kiaplakatozott embereket addig fogják punyolni ismerőseik, míg mértékletesebb életmódra térnek s lassanként elűnik Grác utcáiról a legutálatosabb állat: a dölingező, garázda részeg ember.

— **Köszönetnyilvánítás.** Bajkó Barabás ur a gimnáziumnak 250 leunyit értékű kerítésleceet, a Ganz-cég 30 kg. padló olajat, Ráduly Ferenc műlakatos a zenealapra 100 leut, Damokos Mihályné urnő szintén a zenealapra 20 leut adományozott. Mindezen adományokért hálás köszönetet mond a gimnázium igazgatósága.

Városi mozi.

(A moziiroda közlése.) A filmkésés miatt péntekre behírdetett előadás nem volt megtartható, így a hírneves Borgia Caesar nagy történelmi attrakció vasárnap és hétfőn a közölt órákban lesz bemutatva. — Október hó 4-én és 5-én, szerdán és csütörtökön este 1/2 9 órakor körül bemutatásra *Fekete álarc* alatt, cirkuszi attrakció 4 felvonásban, a főszerepben Molly Vessely. Egy korcsmáros leánya féltékenységből megöli jegyesét. A törvény üldöző keze elől egy cirkuszbba menekül, ahol mint oroszlan-szelidítő nagy sikereket arat. Megyeri Anderson konzul szívét, felesége lesz és boldogan élnek. Egyszer férje távollétében régebben ismert cirkusztársaság érkezik a városba. Fekete álarc alatt a konzulné ismét föllép; szívét annak ajánlja föl, aki vele bemegy az oroszlankekrebe. Férje megtudja a feltételt, bemegy az oroszlanok közé, feleségét felismeri és szemrehányásokkal illeti. A feleség haza menekül, de a rendőrség is felismeri benne az egykori gyilkost; erre a táncosnő öngyilkos lesz.

Szám: 173/1922. vgrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi járásbírósnak G. 2570/2—1922. számú végzése folytán dr. Zsigmond Imre és Joan Fenechiu kézdivásárhelyi ügyvédek által képv. Vrencsan Vaszi és társa berecki lakosok felpereseknek berecki lakos ellen 1590 leu perköltség s jár. iránt lefoglaltatott végrehajtást szenvedőnél szénák, szekerek, deszkák, juhgyapju, tűzifa és házi butorok foglaltattak le 5930 leu becsértékben.

Ezen ingóságok 1922. okt. 17-én d. u. 3 órakor nyilvánosan a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, még becsáron alul is el fog árvereztetni a helyszínen, Bereck községben.

Kézdivásárhely, 1922. szept. 25-én.

Mánya Ágoston,
bir. végrehajtó.

Eladó egy teljesen jó karban levő födeles hintó. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó 1 drb. „The Big — four” angol gyártmányu 55HP (effektív) BENZIN-MOTOR a hozzá tartozó 8 vasu „Jonderre”-ekékkel, összes tartozékokkal teljesen jó és üzemképes állapotban. — A motor, mint magánjáró, vagy mint stabilgép is, bármilyen erőmű hajtására alkalmazható. Cim a kiadóhivatalban.

KÉSZIT, VESZ, ELAD ÉKSZERT
MINDENNEMÜ
S. KLEIN ZS. műtörás és aranyműves (Főter 33. sz.)

Cipőfelsőrész készítőnek

4 polgárit végzett fiut, vagy jó háztól való leányt fizetéssel felveszek Szántó Gyula.

ÉRTESITEM a városi és vidéki n. é. közönséget, hogy folyó hó 30-ától

CUKRÁSZDÁMAT
egy elsőrendű cukrász által fogom vezetni. A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel: özv. KULCSÁR KÁROLYNÉ.

Disznófőajt.

sonka, pariser, kolbász, kaiserfleisok, fehér és paprikás szalonna, olvasztani való hár, szalonna és olvasztott zsír ugyszintén marha, borju és sertés — hus frissen kivágva mindennap kapható — KOVÁCS és KUNA, Gábor Áron-téri üzletében.

Levelezői állást vállal valamely helybeli banknál s fordításokat is elkészít avagy ügyvédi irodánál megfelelő alkalmazást keres mindhárom erdélyi nyelvet szóban és írásban perfectül bíró egyén. Cim a kiadóhivatalban.

Molnár J. műmalma: Molnár Kálmán
= VESZ: =
buzát, rozst, lencsét, árpát, fekete borsot
KÉZDIVÁSÁRHELY. Főéri üzlet: Vigadó-épület.
LISZTCSERE.

Halló! Halló!
Galacból most érkezett
nagyobb mennyiségű áru ujonnan berendezett üzletünkbe.

Figyelem! Figyelem!
Nálunk 5%-kal olcsóbb, mint bárhol.

Raktáron: Talp, bőr, suszter-kellékek. Férfi és női szövetárak, ugyszintén fűszerárakból is dus raktár.

GLIGOR ÉS LUKÁCS.
(A kaszárnnyával átellenben.)

Küküllőmenti

I. rendű asztali és fajborok a CZELL-fele medgyesi borpincéből nagybani vételnél jutányos árban kaphatók:
BENE ALBERT
= üzletében, Kézdivásárhelyt. =

2 vagy 4 középiskolát végzett fiut
NYOMDÁSZ-TANULÓNAK
felvesz a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.